

Kristeligt Dagblad mener

Tal med dem, du er mest uenig med

Samtaledemokratiet har det godt i Danmark. Men alle skal med

Det sker på mails, og det sker på Forældre-intra. Det ene ord tager det andet, og pludselig kan man læse uhyrligheder, de færreste ville sige, hvis de stod over for den, de var i gang med at svine til. Og når man først har fået sendt en mail af sted, man fortryder, bevæger de fleste besindige mennesker sig ned ad konfliktrappen med spørgsmålet: "Skal vi ikke tale om det over en kop kaffe?". Sværere er det at tage kaffen med det menneske, man ikke kender i forvejen, men som skriver hadefulde og truende ting på debatfora på internettet eller måske i mails. Men det er ikke desto mindre, hvad tidligere folketingsmedlem for SF Özlem Cekic har gjort de seneste 10 år, hvor hun som selverklæret brobygger har inviteret sig selv på såkaldt dialogkaffe hos islamister, højreekstremister og mennesker, der har skrevet voldsomme ting til hende.

Nu har hun så stiftet både en forening og et center, der skal fremme dialogen mellem enkeltpersoner og enkeltindivider i Danmark. Målgruppen er skoleelever, ligesom der skal etableres samtalesaloner i lokalsamfund og på arbejdspladser. Men nok så interessant også i såkaldte lukkede miljøer, som spænder over alt fra sorte islamister til hadefulde højreradikale.

Det er ingen sag at udvise tolerance over for mennesker, man er enig med, og selvom der i bestyrelsen for foreningen sidder både jøder, kristne og muslimer, kan man indvende, at det er en gruppe mennesker, der har fælles demokratisk fodslag. Det er imidlertid interessant, at et menneske som tidligere redaktør for Morgenavisen Jyllands-Postens kulturredaktion Flemming Rose, som betegnes som manden bag Muhammedtegningerne, er med i initiativet. Han har om nogen mærket, at tolerancen ikke gik begge veje. Som det fremgik af Kristeligt Dagblads interview med ham i går har han erkendt, at tolerance og ytringsfrihed er værdier, der skal læres, og at han med egne ord har været naiv, når det gælder andres åbenhed. Samtidig understreger han, at han er fuldt klar over, at han med sit ønske om dialog ikke kan nå alle, men at det er en bunden opgave at forsøge.

Den danske debatkultur er præget af højt til loftet, og i Hal Kochs hjemland trives samtaledemokratiet allerede. Men man kommer ikke udenom, at den øgede migration, hvor flere, der kommer hertil, ikke har demokratisk tankegods med sig i bagagen, udfordrer debatten. Det samme gør internettet, hvor mennesker med hadsk tale har fået en uforholdsmæssig stor mikrofon. Det er derfor al ære værd, at en gruppe mennesker vælger at prøve det, der kan synes som det umulige. Måske det ikke rykker det store i landets mest yderligtgående moskéer og voldsparate miljøer, men det kan ændre noget, når skolebørn mødes på tværs, og borgere, der lever i parallelsamfund, præsenteres for andre synspunkter end dem, der er fart på i ekkokammeret.

Sådan skriver du til avisen

Kronikler: højst 7500 anslag inklusive mellemrum.
Kommentarer: højst 3500 anslag inklusive mellemrum.
Læserbreve: højst 900 anslag inklusive mellemrum.
Alle indlæg forsynes med navn, adresse og stilling. Medsend gerne portrætfoto. Indlæg, der sendes til Kristeligt Dagblad, må ikke sendes til andre aviser. Kronik- og debatredaktionen forbeholder sig ret til at redigere og forkorte i indlæg. Efter at et indlæg har været bragt i Kristeligt Dagblad, er det alene avisen, der har retten til at publicere det på sociale medier og andre steder på internettet. Alt stof, der bringes i avisen, arkiveres i elektroniske arkiver, herunder Infomedia, og publiceres på avisens egen hjemmeside k.dk.

Katrine Winkel Holm er uvidende om Darwin. Hun læser Darwin, som Fanden læser Bibelen

AF ANDERS KLOSTERGAARD PETERSEN
► Denne kronik fra Kristeligt Dagblad i tirsdags har fået professor Anders Klostergaard Petersen til at reagere.

DET ER GIVETVIS upassende at klandre sognepræst Katrine Winkel Holm for at læse Bibelen som Fanden, men tanken ligger lige for, når man læser hendes kronik om behovet for fornyet drøftelse af Darwin i Kristeligt Dagblad i tirsdags.

Her går hun blandt andet i rette med en kronik, jeg skrev om Darwin som etnocentriker og kulturarrogant, men ikke som den racist, hun gør ham til.

Selv må jeg gå bodsgang og beklage, at skønt jeg syntes, jeg havde skåret budskabet ud i pap, er det gået hen over Katrine Winkel Holms hoved.

Men ingen er som bekendt forpligtet ud over egne evner. Omvendt er jeg ikke imponeret over Katrine Winkel Holms læseformåen, der har en umiskendelig lighed med portalkteksten i Dantes helvede: Her lades alt håb ude.

Er det groft? Ja, men det er en ram-mende karakteristik, når man læser Katrine Winkel Holm.

Hun beskriver min gengivelse af Mads Jakob Jakobsens opfattelse, der oprindeligt indledte diskussionen med en kirke-bladsartikel i Sct. Marie Sogn:

"Det er lodret forkert for ikke at sige direkte usandt, og Klostergaard Petersen er da også ude af stand til at dokumentere den groteske forvanskning, som ikke udstiller andet end hans intellektuelle dovenskab og dertil hørende fordomme."

Tomme tønder buldrer mest. Jeg skrev, at Mads Jakob Jakobsen hævdede, at

Kronik: Der er brug for en teologisk refleksion over den stadigt mere udbredte socialdarwinisme og et genmæle mod dem, der vil nedskrive mennesket til kun at være et dyr, skriver Katrine Winkel Holm i dagens kronik.

"evolutionsteorien skulle fordømmes som overgreb på trosfriheden".

Men hvad skrev han? I artiklen, som Katrine Winkel Holm dårligt kan have læst, hed det:

"Ja, alene det, at evolutionslæren er blevet religion, som alle absolut skal tro (nej, ikke tro, for dette kaldes viden, uagtet de stadigt manglende beviser), og at skoler mister deres understøttelse, hvis de forsømmer at undervise i dette system, burde være nok til at overbevise enhver om, at et sådant uvæsen må både fordømmes og bekæmpes, et overgreb på trosfriheden, som det er."

Så er der vist ikke mere at raffe om.

Jeg belæres frejdt om, at jeg jo ikke kan vide, hvad Katrine Winkel Holm har læst, når jeg skode hendes mangel på viden om Darwin, hans værker og breve, og hans historiske kontekst. Det har hun ret i. Derfor henviste jeg til hendes ord i Kristeligt Dagblad den 27. novem-

ber 2018, som hun gentager i kronikken. Her bekendte hun, omend mere ydmygt, at hun i Slagmark havde læst en 13-siders "grundig artikel" af professor i historie ved Aalborg Universitet Poul Duedahl. Og skulle vi så ikke slå fast, sådan for kildekritikkens skyld, at hans navn er Duedahl og ikke Dueldund, som Katrine Winkel Holm kalder ham i kronikken.

På baggrund af enkelte prægnante citater fra Duedahls læsning af Darwins 1871-værk, "The Descent of Man and Selection in Relation to Sex", nåede Katrine Winkel Holm frem til, at Darwin var racist. Duedahl er trods alt mere nuanceret.

Der var intet forsøg på at placere Darwin i hans idé-, kultur- og socialhistoriske kontekst. Den slags bruger man en del tid på i teologiuddannelsen at lære de studerende, men det er øjensynligt gået hen over hovedet på Katrine Win-

kel Holm. Katrine Winkel Holm kalder også Darwin for socialdarwinist. Duedahl er på de 13 sider fornuftigtvis mere forsigtig. Det er trist, at Katrine Winkel Holm ikke mener, man skal aflægge historisk regnskab for læsning af kildetekster.

Det er ærgerligt, at hun i bedreviden-hed affejrer et standardværk i moderne Darwin-forskning, som hun øjensynligt heller ikke kender til. Det forhindrer hende dog ikke i at fremture i uvidenhed om Darwin, socialdarwinisme og moderne evolutionsteori.

Jeg drøfter gerne sagen med Katrine Winkel Holm. Hun kan bare sige til. Men kunne vi ikke være enige om, at vi først gør os den ulejlighed at sætte os ind i sagen. Det er som regel befordrende for den saglige diskussion.

Professor mso, afdeling for religionsvidenskab, Aarhus Universitet.

"Finansminister Nicolai Wammen toned tirsdag frem på et pressemøde med ansigtet lagt i dybt alvorlige folder. Den borgerlige regering havde efterladt en regning på 3,5 milliarder kroner (...). Ro på, Nicolai. Det er jo bare en kærkommen anledning til at spille færre af borgernes penge."

ALEX VANOPSLAGH, POLITISK LEDER OG FOLKETINGSMEDLEM FOR LIBERAL ALLIANCE, I MORGENAVISEN JYLLANDS-POSTEN

kort sagt

Lars Løkke Rasmussen har gjort det godt

KRISTIAN MASSEY MØLLER
Sognepræst, Odden

Skal Lars Løkke Rasmussen (V) have chancen for at blive statsminister for tredje gang? Det bliver afgjort, når Venstre holder sit fremrykkede landsmøde og skal vælge eller kåre en formand.

Jeg husker, da Lars Løkke Rasmussen lavede et genialt træk, da han i sin nytårstale i 2011 proklamerede, at efterlønningen på sigt måtte afskaffes. Han vidste godt, at han kunne tabe det kommende valg til Helle Thorning-Schmidt (S), men på den lange bane valgte han at kaste terningerne og sikre Danmark en efterlønreform. Det blev også et moralsk træk, for da Lars Løkke Rasmussen satte sin person ind for afskaffelsen af efterlønnen, satte han en ny standard for en nytårstale. Den skulle ikke bare være en demonstration i god vilje og velmenende håb, men skulle også være realpolitisk ærlig.

Løkke Rasmussen blev også i sin oppositionstid fra 2011 til 2015 anklaget for "havesyge". Og vi ved da også, at "havesyge" som begærlig egenrådighed er odelæggende. Og derfor vil vi have poli-

▲ En læser er overbevist om, at Lars Løkke Rasmussen (V) er "drevet af grundlæggende ydmyghed". – Foto: Mads Claus Rasmussen/Ritzau Scanpix.

tikere, som udviser det mod at sætte sig selv i spil for andet og mere end sig selv. For danskere er samfundsbyggerne. Vi er grundlæggende båret af ærlig omgang med hinanden og tolererer ikke "havesyge" og uærligt spil. Lars Løkke Rasmussen har i modvind i de år med historier om dyre hoteller og flybilletter på første klasse.

Men for mig er der ikke tvivl om, at han, som vore politikere i øvrigt, er drevet af grundlæggende ydmyghed. En ydmyghed, som i sig bærer den ånd, at han som

folkevalgt sætter en ære i at tjene og i det gøre sig fortjent til sine privilegier og vores respekt. Lars Løkke har ydet en ansvarlig indsats, som lever op til vores krav til en mand, der repræsenterer os. Også båret af en ånd, der signalerer respekt for det danske folk. At han også i 2014 vendte på en tallerken og tog kampen op for at forblive formand, siger noget om en mand, der vil sig selv og også mere end sig selv.

Han blev så statsminister igen i 2015. I en noget handlingsslammet regering, men stadig med ihldu og finesse. At han nu igen siger, at han vil fortsætte som formand og vil genvinde Statsministeriet, kan vi godt lide. Hvis ellers bare en ambitiøs politiker har etisk grund.

Måske er tiden løbet for Lars Løkke, men uanset hvad: Han har gjort det godt!

Menighedsråd overlæses med opgaver

KRISTINE KRARUP RAVN
Sognepræst, Blovstrød

Så kom dagen. En tung bærepose er ankommet fra provstiet med omkring 400 siders materiale om gudstjenestens fornyelse, som menighedsrådet i Blovstrød forventes at sætte sig ind i. Godt så. Vi

delegerer det ud på førstkommande menighedsrådsmøde, og jeg forudser, at vi hurtigt går videre i dagsordenen: ansættelse af ny organist, ansættelse af ny graver, status på kirkerenovering med nyt varmeanlæg og nyt orgel, nye regler for udlån af sognegården, ukklarheder med kirkegårds-konsulent, utætheder i præstegården og ny opvaske-maskine i sognegården. Plus naturligvis alt det løse, som har hobet sig op i de to måneder i løbet af sommeren, hvor vi ikke har holdt møde. Rådet består i øvrigt af seks valgte medlemmer plus præster.

Denne tapre flok skal blandt andet dække rollerne formand, næstformand, kasserer, kirkeværge-kontaktperson, skoletjeneste, fælles aktivitetsudvalg, almindeligt aktivitetsudvalg, hjemmesideudvalg plus det løse.

Behøver jeg overhovedet at nævne, at det igennem de seneste år er lykkedes at få flere yngre folk ind i rådet, men at de fleste hurtigt har trukket sig? Menighedsrådsarbejdet var håbløst at passe ved siden af et fuldtidsjob. I stedet er det primært pensionister, der har fornøjelsen af at implementere persondataloven, holde øje med "fortrolig postkasse" og "den digitale arbejdsplads" og gennemskue

regnskabet, som er så vanskeligt at håndtere, at vi, ligesom de fleste menighedsråd, er blevet nødt til at bruge en anselig del af budgettet på at ansætte en til at sørge for, at vi overholder budgettet.

Gad vide, hvor mange der husker at få materialet med hjem sent torsdag aften efter mødet? Mon ikke de fleste rødder nøjes med at puste ud til gudstjenesten søndag og nyder, at der for én gangs skyld er et sted, hvor vi ikke skal renovere og implementere, sende i høring, omtænke og tage referat, men med tolderen på søndag kan slå os for brystet og sige: "Gud, vær mig syndet nådig!".

Fjern alle alkoholreklamer

MOGENS MOOS
Alkoholrådgiver, Møllevangen 10 A, Bønnerup Strand, Glesborg

Det er skandaløst, absurd og hyklerisk, at det er lovligt at reklamere for alkohol. Forbudt for tobak. Alle alkoholreklamer bør fjernes fra tv, aviser og overalt i samfundet.

En nulgenstandsgrense vil hjælpe genetisk afhængige. Er der ansvarlige sundheds politikere, der vil bruge lige så meget tid på at bekæmpe alkohol som på at dæmonisere tobak?

Så bliver de massive alkoholproblemer meget mindre.

Det er politisk gratis at jage de omkring 20 procent rygere. Tobak skal være skjult i forretningerne, 90 procent indtager alkohol i forskellige mængder. Her er der frit slag på alle hylder. Kan politikere forklare denne skæbnsvangre forskel? Eller er det lobbyisterne, der bestemmer alkoholpolitikken?

Alkohol er på alle områder det suverænt største og dyreste sundheds- og samfundsproblem. Tobak ligger på sjettepladsen.

Samfundsudgifterne til alkohol er fem gange større end til tobak.

Årsag til ufattelige menneskelige lidelser. 200 forskellige sygdomme. I hundredtusindvis af barske børne- og familietragedier. Chokerende mange dødsfald.

Nogle politikere foreslog for nogle år siden, at cola på grund af fedme burde rationeres til en halv liter om ugen til unge. Men selvfølgelig ikke noget om øl, vin og alkohol, der også feder.

Hvor mange sygedage, arbejdsforringelser og produktionstab sker i forbindelse med tobak sammenlignet med alkohol?

Og det koster milliarder, der kunne bruges meget bedre.

mediekommentar Uden ånd kan det hele være ligegyldigt

AF LEIF HJERNØE

DER ER EN ejendommelighed i tendensen i udviklingen af de elektroniske såkaldte sociale medier: Jo mere raffineret de fremstilles, desto mere sårbare og fejlbæftede de er. Vi kan kontakte hinanden lynhurtigt næsten overalt til næsten enhver tid. Men det virker, som om det i stot stigende grad sker på bekostning af lyd- og forståelighed.

Der er, som om redaktionerne af nyhedsudsendelserne i radio og tv først og fremmest sigter på så hurtigt som muligt at komme igennem med signalerne fra den store verden uden hensyn til modtagelsen af deres indhold. Gang på gang er det typisk sådan, at programværternes mikrofonindstillinger er i orden og

fungerer tilfredsstillende, mens den interviewedes muligheder for at komme til orde forsvømmes.

På den baggrund er det særligt velgørende at lytte til omhyggeligt tilrettelagte udsendelser, der dels afvikles med ganske få medvirkende, som ikke bare pludrer i munden på hinanden, dels uanstrengt giver sig passende god tid.

Det gav denne uges udgave af P1's "Ping Pong"-program et forbilledligt godt eksempel på, takket være forfatterne Katrine Marie Guldager og Jens Christian Grøndahls begavede medvirken.

HAR MAN NOGET PÅ HJERTE og sproget i sin magt, så kan man meddele sig og gøre indtryk med enkle virkemidler. Det er da helt unødvendigt at benytte forstyrrende underlægningsmusik, hastige klip og abrupte beskæringer af det sagte som i tv. Med et citat af Jens Christian

Grøndahl: "Fordi jeg har det sprog, jeg har, så kan jeg faktisk bidrage med noget i den offentlige debat."

Han og "Ping Pong"-vært Katrine Marie Guldagers samtale kom i et roligt tempo ind på vægtige emner vedrørende litteraturformidling og -kritik i almindelighed og deres forfatterskaber i særdeleshed. Skribenternes aldersforskellige prægede synspunkter på en gensidigt inspirerende måde. Jens Christian Grøndahl debuterede i 1985, og hans seneste bog, "Inde Fra Stormen", udkom i 2019. Katrine Marie Guldager debuterede i 1994, og hun har senest udgivet "Et Rigtigt Liv", også i 2019.

JEG HÆFTEDE MIG hen imod udsendelsen slutning især ved nogle kritiske betragtninger om, at vi i et trykt gennemguleret samfund tiltrækkes af "en drift imod mørke".

Det giver alene mening, når usikkerheden spredes, og en ægte solidaritetsfølelse kan indfinde sig. En af flere gode konklusioner lød sådan her: "Uden ånd kan det hele være ligegyldigt!".

Det sidste er man åbenbart omsider ved at erkende i dansk tv. Tirsdag aftens udsendelse "Øgendahl og de store forfattere: Leonora Christina Ulfeldt (1:6)" kunne tyde på det.

DR TV's opbakning med det supplerende program: "Bøger, der gør en forskel - Leonora Christina Ulfeldt" var også opmuntrende.

Kun denne bemærkning: hellere flere og længere litterære programmer med enklere virkemidler. Lad den omtalte "på en gang perfere og dog så centrale skønlitteratur" tale noget mere for sig selv.

Leif Hjernøe er forfatter og foredragsholder.